

KT10 0078

(A=2x5)

(Weightage 2 for each)

(2x5=10)

(2x5=10)

(2x5=10)

(2x5=10)

(B=4x5)

(Weightage 4 for each)

(4x5=20)

(2x5=10)

(2x5=10)

(2x5=10)

(2x5=10)

(2x5=10)

K16U 0056

Reg. No. :

Name :

VI Semester B.A. Degree (CCSS – Reg./Supple./Improv.)
Examination, May 2016
CORE COURSE IN SANSKRIT
6B11 SKT : Samkhya and Arthasastra

Time : 3 Hours

Max. Weightage : 30

Instruction : Answers should be written in **Sanskrit.**
Devanagari script should be used.

I. कोष्ठात् समुचितमुत्तरं उद्धृत्य लिखत । (Weightage 1 for each) : (3x1=3)

- 1) a) न प्रकृतिः न विकृतिः - कः ? (पुरुषः, गुरुः, महत्)
b) विकारः कतिविधः ? (पञ्च, सप्त, षोडश)
c) सांख्यमते प्रमाणानि कति ? (त्रीणि, चत्वारि, पञ्च)
d) तत्संयोगात् अचेतनं चेतनवत् इव लिङ्गम् - केन संयोगात् ? (पुरुषेण, प्रकृत्या, गुणेन)
- 2) a) उभयात्मकं इन्द्रियं किम् ? (मनः, नासिका, त्वक्)
b) सर्गः कतिविधः ? (त्रिविधः, चतुर्विधः, द्विविधः)
c) षोडशकः गणः कस्मात् जायते ? (प्रकृतेः, महतः, अहङ्कारात्)
d) चलं उपष्टंभकं च गुणः कः ? (सत्त्वगुणः, रजोगुणः, तमोगुणः)
- 3) a) कया रक्षितः लोकः प्रसीदति न सीदति ? (दण्डनीत्या, त्रय्या, वार्तया)
b) विद्याविनयहेतुः कः ? (दण्डः, इन्द्रियजयः, मन्त्रः)
c) धर्मार्थाविरोधेन किं सेवेत ? (मोक्षं, दैवं, कामम्)
d) प्रत्यक्षपरोक्षानुमेया का ? (विद्या, राजवृत्तिः, अमात्यवृत्तिः)

P.T.O.

II. चतुर्णां उत्तरं एकैकेन वाक्येन लिखत। (Weightage 1 for each) : (4x1=4)

- 4) कर्तेव भवत्युदासीनः- कः ? कथम् ?
- 5) रजोगुणस्य स्वरूपं लिखत।
- 6) बुद्धीन्द्रियाणि कानि ?
- 7) आध्यात्मिकाः तुष्टयः काः ?
- 8) पुरुषस्य अनेकत्वं कथम् ?
- 9) अचेतनं चेतनवदिव लिङ्गम् - कस्मात् ?

III. पञ्चानामुत्तरं वाक्येनैकेन द्वयेन वा लिखत। (Weightage 1 for each) : (5x1=5)

- 10) मन्त्रभेदे दोषः कः ?
- 11) ब्रह्मचारिणः धर्माः के ?
- 12) सर्वसाधारणाः धर्माः के ?
- 13) दण्डनीतेः स्वरूपं लिखत।
- 14) राज्ञा अभ्यसनीयाः अंशाः के ?
- 15) चक्रमेकं न वर्तते - कथम् ?
- 16) भारद्वाजमते के अमात्याः भवेयुः ? कुतः ?

IV. त्रयाणां उत्तरं एकैकया खण्डिकया लिखत। (Weightage 2 for each) : (3x2=6)

- 17) पुरुषस्वरूपं विशदयत।
- 18) सत्कार्यवादं विवृणुत।
- 19) नटवद्व्यवतिष्ठते लिङ्गम् - विशदयत।
- 20) तुष्टिभेदान् विशदयत।
- 21) पुरुषबहुत्वं सांख्यदिशा साधयत।

V. द्वयोः उत्तरं विस्तरेण प्रतिपादयत। (Weightage 2 for each) : (2x2=4)

- 22) वर्णधर्मान् निर्धारयत।
- 23) अर्थशास्त्रदिशा विद्यासमुद्देशं निरूपयत।
- 24) इन्द्रियजयस्य आवश्यकतां उपपादयत।
- 25) मन्त्रिपुरुषोत्पत्तिं विशदयत।

VI. द्वे उत्तरयत : (Weightage 4 for each) : (2x4=8)

- 26) त्रिगुणानां स्वरूपं प्रयोजनं च विशदयत।

अथवा

व्यक्ताव्यक्तव्योः साधर्म्यं वैधर्म्याणि विशदयत।

- 27) मन्त्रस्य स्वरूपं प्राधान्यं च विशदयत।

अथवा

दूतभेदान् निर्दिश्य दूतप्रेषणस्य आवश्यकतां दूतकर्माणि च संक्षिपत।